بسم الله الرحمن الرحيم

ފެމިލީ ކޯޓު
ކ. މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 1455/Fm-C/2022

ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި
މައްސަލަ އައިގޮތް: ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމުން

ދައުވާކުރާ ފަރާތް

ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް)

ދައުވާލިބޭ ފަރާތް

(ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި)
(ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި)
(ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތުގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި)

ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:
11 މުހައްރަމް 1444
09 އޯގަސްޓް 2022

ނިމުނު ތާރީޚް:
20 މުހައްރަމް 1444
18 އޯގަސްޓް 2022

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

މި މައްސަލައަކީ، (ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް) (މީގެ ފަހުން "ކުއްޖާގެ މަންމަ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ) އާއި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް) (މީގެ ފަހުން "ކުއްޖާގެ ބައްޕަ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ) އަށް ޝަރުޢީ ކައިވެނިކުއްޔާކަން ލިބިފައިވާ ދަރިފުޅު (ނަމާއި، އުފަންތާރީޚު) (މީގެ ފަހުން، "ދަރިފުޅު" ނުވަތަ "ކުއްޖާ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ)އަކީ ކުއްޖާގެ މަންމަ ކުއްޖާއާއެކު އިހުމާލުވެފައިވާ ކުއްޖަކަށްވާތީއާއި، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ އޭނާއަކީ ކުއްޖާގެ ބައްޕަކަމަށް އިންކާރުކުރާތީ، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ކުއްޖާގެ ޑިއޮކްސީރައިބޯ ނިއުކްލިއިކް އެސިޑް (ޑީ.އެން.އޭ) ޓެސްޓް ހަދައި ނަތީޖާ ލިބެންދެން އަދި ދާއިމީކޮށް ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުން އާއިލާގެ ތެރެއިން ހަމަޖެހެންދެން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސް (މީގެ ފަހުން "ދައުލަތް" ނުވަތަ "މިނިސްޓްރީ" ނުވަތަ "ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ)އާއި ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ދައްތަ ކަމުގައިވާ، (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ޙަވާލުވި ފަރާތުގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް) (މީގެ ފަހުން "(ނަން)" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ) އާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ޙަވާލުވި ފަރާތް)ގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ވަގުތީގޮތުން ގެނެސްފައިވާ ކުއްޖަކަށްވާތީ، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު[1]ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

މި ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުވާގެ ތަފްސީލު

1. މި ދައުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ސަބަބުތަކާއި ގުޅުވިރިވެގެން ކަމުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ.

1.1. (ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް)އަށް ޝަރުޢީ ކާވެނީގެ ތެރޭގައި ލިބިފައިވާ ދަރިފުޅު، (ނަން)އަކީ އެކުއްޖާ ހުރި މާހައުލުން ވަކިކޮށް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއާއި ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ދަރިއަކު ކަމުގައިވާ (ނަޝް) އާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)ގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ވަގުތީގޮތުން ގެނެސްފައިވާ ކުއްޖަކަށްވާތީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ހުކުމަކަށް އެދި އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ދައުލަތުން ފެމިލީ ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި؛

·1·2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޚާއްސަ އެހީތެރިކަމާއި ޚާއްސަ ރައްކާތެރިކަން ލިބުމަކީ ކުޑަކުދިންނާއި ޢަދުރައިގެ ކުދިންނަށް ލިބިފައިވާ ހައްޤެއްކަމާއި، އަދި ބެލެނިވެރިޔަ ހައްޤު ހިމާޔަތްކޮށް ކުރިއެރުވުމަކީ ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއްކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 18 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި؛

·1·3 ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު[2]ގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، އެ ޤާނޫނުގެ 14 ވަނަ ބާބުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅޭ އެންޖީ ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއިން ނުވަތަ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ހިންގާ ތަރުބިޔަތުގައި، އެ ތަރުބިޔަތު ނިސްބަތްވާ ކުޑަކުއްޖަކީ، އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވެފައިވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ފުލުހުންނަށް، ނުވަތަ އެ ކުއްޖަކީ، އެ ކުއްޖާ އެ ވަގުތު ދިރިއުޅެމުންދާ ނުވަތަ އެ ވަގުތު ހުރި ތަނުގައި އެ ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދިނުމަށް، އެފަދަ ހާލަތްތަކަށް ކުރިމަތިވުމުގެ އިޚްތިޔާރު އޮތް ކުއްޖެއްކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ފުލުހުންނަށް، އެ ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ގޮތުން، އެ މާއްދާގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި، ކުއްޖާ ހުރި މާހައުލުން ކުއްޖާ ވަކިކޮށް، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމުގެ އިޚްތިޔާރު، މައްސަލަ ބަލާ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވާކަމާއި، އަދި އެ މާއްދާގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި، ކުއްޖާ ވަގުތީ ގޮތުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރެވިދާނެކަން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ނ)ގައި، ކުއްޖާ ބެލުން ވަގުތީ ގޮތުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގައި އިސްކަންދޭންވާނީ، ކުއްޖާގެ ބަސްނަގާރަމު ދެމިގެންދާގޮތަށް ގޮތަކަށް ވަގުތީގޮތުން ބަލަހައްޓަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ

---

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

މާއްދާގެ (ބ)ގައި އެ މާއްދާގެ (ނ)ގައި އެހެން އޮތް ކަމުގައިވީނަމަވެސް، ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުން ކުއްޖާގެ އާއިލާގެ ފަރާތަކާ ހަވާލުކޮށްދިނަމަ، ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތަށް އުނިކަމެއް އަތުވެދާނެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ، ކުއްޖާ އާއިލާގެ ފަރާތަކާ ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުން ހަވާލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެ ކުއްޖާ ބަލަހައްޓަންވާނީ މި ގާނޫނުގެ ސަތާރަވަނަ ބާބުގައި ބަޔާންކުރާ ފަދަ އޯލްޓަރނޭޓިވް ކެއަރގެ ނިޒާމެއްގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި؛

·1.4 އަދި މިފަދައިން، ކުއްޖާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމަށްފަހު، ކުއްޖާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ގާނޫނުގެ[3] 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި؛

·1.5 އެގޮތުން، މިމައްސަލާގައި ހިމެނޭ ކުއްޖާއަށް އިހުމާލުވެފައިވާކަން ބުނާ ހުށަހެޅުން މައްސަލާގައި ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް އިން ކޯޓަށް ފޮނުއްވި ތަފްޞީލުގެ މަސައްކަތުން، ކުއްޖާގެ މަންމަ (ޚާރިޖު)ގައި ކުއްޖާ ވިހެއްވިއިރު، ކުއްޖާގެ މަންމަ، ބަނޑުން 04 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަސް ވަންދެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތެއްކަމުގައިވާ ހެރޮއިން ބޭނުންކުރައްވާފައިވާކަމާއި، އަދި ވިހެއުމަށްފަހު އެއްގޮތަށް މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރައްވާފައިވާކަން ކުއްޖާގެ މަންމަ އެއްބަސްވެފައިވާކަން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް އިން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "އިނިޝިއަލް ސްކްރީނިންގ އެސެސްމަންޓް"[4]ގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި؛

·1.6 މީގެ އިތުރުން، ކުއްޖާގެ މަންމަ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރައްވާފައިވާކަން އެއްބަސްވެފައިވުމުން ކުއްޖާއާއި ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ޓޮކްސިކޮލޮޖީ ޓެސްޓް ހެދުމުން ކުއްޖާ ޕޮޒިޓިވްވެފައިވާނަމަވެސް، ކުއްޖާގެ މަންމަ 'އެމްފެޓަމިން' އަށް ޕޮޒިޓިވްވެފައިވާކަން (ޚާރިޖު)ގައި ދިރިއުޅުއްވި ޒުވާނުންގެ ހިދުމަތުން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް އަށް އަންގާފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން، މިކަންކަމަށް ރިއާޔަތްކޮށް، ކުއްޖާ ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓުމަކީ ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫންކަން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސްއިން މައްސަލައާ ގުޅިގެން ތައްޔާރުކުރެވުނު ފޮނުއްވާފައިވާ މަސައްކަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމާއި؛

---

[3] ގާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[4] އެޓޭޗް 5ގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ލިޔުން.

1.7. ކުއްޖާގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ އެންމެހާ ޒިންމާތައް ދާއިމީކޮށް ހަވާލުވާން ފަރާތެއް އާއިލާގެ ތެރެއިން ހަމަޖެހިފައިނުވާތީއާއި، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ކުއްޖާއަކީ އޭނާގެ ދަރިއެއްކަމަށް އިންކާރުކޮށްފައިވާތީއާއި، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހިދުމަތުން ޑީއޮކްސީރައިބޯ ނިއުކްލިއިކް އެސިޑް (ޑީ.އެން.އޭ) ޓެސްޓް ހަދައި ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ކަނޑައަޅަން ނަތީޖާ ލިބެންދެން ކުއްޖާގެ ބެލެހެއްޓުމާ (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތުގެ ނަން) ހަވާލުވާން ރުހިކަން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސްއިން މަޢުލޫމާތުދީފައިވާތީ، މިކަން "ފޮސްޓަރކެއަރ ދިނުމުން"[5] ނުވަތަ "ޢާއިލާގެ ސަޕޯޓްކުރަން"[6] ދިނުމުން އަންގާފައިވާކަމާއި،

1.8. މިހާ، ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމަށްޓަކައި (ތާރީޚު)ގައި ވަގުތީގޮތުން ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ކަނޑައަޅުއްވުމަށް ޑީ.އެން.އޭ ޓެސްޓުގެ ނަތީޖާ ލިބެންދެން، ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް އާއި (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)އާ ދެމެދު "އެއްބަސްވުމެއްގައި"[7] ސޮއިކުރެވި ކުއްޖާގެ ބެލެހެއްޓުން (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)އާ ވަގުތީގޮތުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާފަދަ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް ދައުލަތުން އެދޭކަމާއި؛

1.9. ކުއްޖާގެ ނަސަބާބެހޭގޮތުން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ޝަރުޢީ ކޯޓަކަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމުގެ މަޢުލޫމާތެއް ލިބިފައިނުވާކަމާއި، އެގޮތުން މިފަދަ މައްސަލައެއް ހިނގަމުންދާކަމާއި އަދި މިފަދަ މައްސަލައެއް ނިމިފައިވާކަމުގެ މަޢުލޫމާތެއްވެސް ދައުލަތަށް ލިބިފައިނުވާކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަކަށް އޮތް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުޞަތު

2. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު[8]ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގައި މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރުމުގައި، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށް ނުވަތަ ބެލެނިވެރިންނަށް ޖަވާބުދާރީވާން ފުރުޞަތު ދޭންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، މި މައްސަލައިގައި ހިފުން ކުއްޖާގެ މަންމަ

---

[5] އެޓޭޗްމަންޓް 6ގެ ޞޮފްޙާގައި ދައުލަތުގެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

[6] އެޓޭޗްމަންޓް 7ގެ ޞޮފްޙާގައި ދައުލަތުގެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

[7] އެޓޭޗްމަންޓް 8ގެ ޞޮފްޙާގައި ދައުލަތުގެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

(ނަން)އާއި، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ (ނަން)އާއި، ކުއްޖާ ބެލުމާ ހަވާލުވެފައިވާ (ނަން)އަށް މި ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ޖަވާބުދާރީވުމަށް ފުރުޞަތު ދެވުނުކަމާއި، އެގޮތުން ކުއްޖާގެ މަންމަ (ނަން) ދިރިއުޅުއްވަނީ (އަތޮޅާއި ރަށް) ގައި ކަމަށްވާއިރު، (އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ޙާޟިރުވެ، 2022 އޮގަސްޓް 11 ވަނަ ދުވަހުގެ 11:45 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިހުގައި ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ގުޅުވައިގެން ބައިވެރިވުމަށް (ކުއްޖާގެ މަންމަ)އަށް ފޯނުން ގުޅައި އެންގުނުކަމާއި، ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސް ގުޅުވައިގެން ޝަރީޢަތް ހިނގުމަށްޓަކައި ހަމަޖެއްސަންޖެހޭ އެންމެހާ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖައްސަވައިދިނުން އެދި (އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް މިކޯޓުގެ (ނަންބަރު) ލެޓަރު ފޮނުވުނުކަމާއި، ނަމަވެސް އިންތިޒާރުކުރިން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިހުގައި ބައިވެރިވުމަށް އެކީ އަންގާފައި (ކުއްޖާގެ މަންމަ) (އަތޮޅާއި ރަށް) ކޯޓަށް ޙާޟިރުވެފައިނުވާތީ، މިމައްސަލާގައި (ކުއްޖާގެ މަންމަ)ގެ ބަޔާން ލިބިފައިނުވެއެވެ.

3. ކުއްޖާގެ ބައްޕަ (ނަން) ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާންތަކުގައި، މި ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން ޒިޔާރަތްކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުމާމެދު (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ އެއްވެސް އިޢުތިރާޒެއް ނުކުރައްވާކަމާއި، މީގެ އިތުރުން މި މައްސަލާގައި އިތުރަށް ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ކަމެއް ނެތްކަމަށް (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ) ބުނެފައިވެއެވެ.

4. ކުއްޖާ ބެލުމާ ހަވާލުވެފައިވާ، ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ދައްތަ (ނަން) ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިހުގައި ދީފައިވާ ބަޔާންތަކުގައި، (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)އާއި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)އާ އެކީ ގުޅިގެން، (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)އަކީ (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)ގެ އެއްބަނޑު އެއްބަފާ ކޮއްކޮ ކަމަށްވާތީ، ކުއްޖާއާ މިވަގުތު ހަވާލުވެވުނީ ފަރާތަށް (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް) ކަމަށާއި، އެގޮތުން މިއަހަރުގެ މޭ މަހުގެ 5 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން ކުއްޖާ އޮތީ (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)ގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިކަމަށާއި، މި މައްސަލާއާ ގުޅިގެން ކުއްޖާ ބެލުމަށް މި އަމުރު ނެރުމާމެދު (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)ގެ އެއްވެސް އިޢުތިރާޒެއް ނުކުރައްވާކަމާއި، އަދި (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް) މިހާރު ކުއްޖާ ބަލަހައްޓަވަމުން ގެންދަވާ ކަމަށް (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް) ބުނެފައިވެއެވެ.

މައްސަލާއާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ފާހަގަވާ ކަންކަން

5. (ކުއްޖާގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު)ގެ އުފަންދުވަހުގެ ސެޓްފިކެޓު (ކޮޕީ)ކާއި، މި ކުއްޖާގެ މަންމަގެ (ނަމާއި، އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު)ކާއި، ބައްޕަގެ (ނަމާއި، އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު) ކާޑު މި

ކުއްޖާގެ އުފަންދުވަހުގެ ސެޓްފިކެޓުން[9] އެނގޭއިރު، މިމައްސަލާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ (އަތޮޅާއި ރަށް) މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ (ނަންބަރު) ކާވެނީގެ ނަކަލަށް ބަލާއިރު، (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ) އާއި ކުއްޖާގެ މަންމަ) އާ ދެމީހުން 15 ޖުމާދަލްއޫލާ 1439ހ. (01 ފެބުރުއަރީ 2018މ.) ގައި މިދެމީހުންގެ ފުރަތަމަ ކާވެނި ކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

6. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްއިން (ތާރީޚު)ގައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "އިނިޝިއަލް ސްކްރީނިންގ އެސެސްމަންޓް ފޯމު"[10] އަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމާބެހޭގޮތުން ހުރި މައިގަނޑު ކަންބޮޑުވުންތައް އެފޯމުގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ކުއްޖާއާމެދު ހުރި މައިގަނޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ ކުއްޖާ ވިހޭއިރު ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] ހުރިކަމަށް ފާހަގަވެފައިވުން ކަމަށާއި، އެހެނިހެން ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ މަންމަ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާކަން ހޮސްޕިޓަލަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާތީއާއި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ)ގެ ފިރިމީހާ (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)، ކުއްޖާއަކީ އޭނާގެ ދަރިއެއްކަމަށް އެއްބަސްނުވުން ހިމެނޭކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، ކުއްޖާގެ ސަލާމަތީ އެސެސްމަންޓްގެ ގޮތުގައި ފޯމުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާ ދިރިއުޅޭ މާޙައުލަކީ ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރި މާޙައުލެއް ނޫންކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި، މިނިސްޓްރީން [illegible] [illegible] [illegible]، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) (ތާރީޚު)ގައި [illegible] ޓެސްޓުގައި މަސްތުވާތަކެތި [illegible]، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) [illegible] އެނގޭތީ، ބަނޑަށް 5 ނުވަތަ 6 މަހުގައި މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރިކަމާއި، ވިހެއުމަށްފަހު ހުއްޓިން ބޭނުންކޮށްފައިވާކަން (ކުއްޖާގެ މަންމަ) [illegible]، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) [illegible] ކުއްޖާ [illegible] ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަލަހައްޓާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

---

[9] އެޓޭޗްމަންޓް 3ގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] (ނަންބަރު) އުފަންދުވަހުގެ ސެޓްފިކެޓް.

[10] އެޓޭޗްމަންޓް 5ގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

7. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއިން (ތާރީޚް)ގައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "ފޯސްޓަރގެ ނިންމުން"[11] ލިޔުމަށް ބަލާއިރު، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) އާއި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ ކައިވެންޏަން (ތާރީޚް)ގައި ވަކިވެފައިވާ ފިރިހެން ދަރިފުޅަށް ކުއްޖާގެ މަންމަ ޙަޟާނަތުގައިވާކަމަށާއި، އެގޮތުން ކުއްޖާއަށް ބަލަހައްޓަން ދުވަސްވަރު (ކުއްޖާގެ މަންމަ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާކަން އެއްބަސްވެފައިވާކަމަށާއި، އަދި ކުއްޖާ ވިހެއިރު ކުއްޖާގެ ވިތްޑްރޯލް އަލާމާތްތައް ހުރިކަން ތަފާސްހުލުވުނުއިރު ދެނެގަނެ ހުޅުމާލެ ހޮސްޕިޓަލުން ކުއްޖާގެ ޓޮކްސިކޮލޮޖީ ސްކްރީން ނަގައި ޓެސްޓު ކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، ކުއްޖާ މަސްތުވާތަކެއްޗަށް ޕޮޒިޓިވް ވެފައިވާކަމަށާއި، ނަމަވެސް ކުއްޖާގެ މަންމަ (ކުއްޖާގެ މަންމަ) މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރާކަމަށް "އިޢުތިރާފު" އަދި ޕޮޒިޓިވްވެފައިވާކަން ހުށަހަޅާ ފުލުސް ސުޕަރވިޝަން މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަމަށާއި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާކަމަށާއި، ބޭނުންކުރަނީ "ހެރޮއިން" ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ބަލައިގަންނަކަން އަބަދުވެސް މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރުން ހުއްޓާލާފައިވާކަމަށް (ކުއްޖާގެ މަންމަ) މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ބަނޑުވެގެން 4 ނުވަތަ 5 މަސް ވަންދެން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްފައިވާކަން ބުނެފައިވާކަމަށާއި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) (ތާރީޚް)ގައި ވިހާފައިވާ ފިރިހެން ދަރިފުޅު އޭނާގެ ކައިރިގައި ބެހެއްޓުމަކީ ކުއްޖާއަށް އެންމެ ރައްކާތެރިގޮތް އަދި ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ ރަނގަޅުގޮތަކީ ކަމަށް ނުފެންނަކަމަށާއި، އަދި ކުއްޖާ ހުރި މާހައުލާ ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ނޫންކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީ، ކުއްޖާއަށް ބޭނުންވާ ރައްކާތެރިކަން ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އިންތިޒާމުގެ ދަށުން ވަކިވިޔަސް ކުއްޖާގެ މަންމަ ފަރާތުގެ ބޮޑުދައިތަ (ނަމާއި، އެޑްރެސް)އާ ހަވާލުވެފައިވާކަމަށާއި، އަދި ދަޢުވާލިބޭފަރާތުން ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކަންކަމާ ހަވާލުވާން ވަކި ފަރުދަކާ އާއިލާގެ ބޭނުން ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ ފަރާތުގެ ބޮޑުދައިތަ)އަށް ދިނުމުގެ ކުރިން ކުއްޖާ ބެލުން ދަޢުވާލިބޭފަރާތުން ބޭނުންވާކަމަށާއި، އަދި ކުއްޖާއަކީ (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ ދަރިއެއްކަން ނޯޓުކުރަން އެއްބަސްވެފައިވާކަމާއި، ކުއްޖާއަކީ (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ ކުއްޖެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޒަރީޢާއިން ޑީ.އެން.އޭ ހަދާ، ޓެސްޓުގެ ނަތީޖާ ލިބުނުއިރު (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ އެއްބަސްވާ އެއްބަސް ދައުލަ (ނަމާއި، އެޑްރެސް) ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އިންތިޒާމުގެ ވަކިވެވޭތޯ

---

[11] އެގްޒިބިޓް 6ގެ ގޮތުގައި ދަޢުވާލިބޭފަރާތު ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

ހަވާލުވާނެކަމަށް މައުލޫމާތު ދީފައިވާކަމުގައި، (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ބަލާލުވި ފަރާތް)އާ ވާހަކަ ދެއްކުމުން، ކުއްޖާގެ ބައްޕައަކީ (ނަން)ކަން ކަށަވަރު ކަމަށް (ކުއްޖާގެ މަންމަ) ބުނެފައިވާތީ، ކުއްޖާގެ ބައްޕަކަން ކަށަވަރުކޮށް ނިމެންދެންވެސް އާއިލީ މާހައުލެއްގައި ކުއްޖާ ހުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންވާނަމަ އެ ފުރުޞަތު ކުއްޖާއަށް ދިނުމަކީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ ރަނގަޅުގޮތަކަށް ބެލެވޭތީ، އެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ނިންމުނުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

8. މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްއިން (ތާރީޚު)ގައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "އާއިލާގެ ސަމާލުކަމަށް"[12] ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، (ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް) އާއި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް)ގެ ކައިވެންޏަކީ (ތާރީޚު)ގައި ލިބިފައިވާ ފިރިހެން ދަރިފުޅާ ގުޅިގެން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސްއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި ކުރެވުނު ވޭދަނައިގެ މަސައްކަތުން، ކުއްޖާއަށް ބަލިވެއިން ދުވަސްވަރު (ކުއްޖާގެ މަންމަ) މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރައްވާފައިވާކަން އެއްބަސްވެފައިވާކަމުގައި، އަދި ކުއްޖާ ވިހެއިއިރު ކުއްޖާގެ ވިތްޑްރޯވަލް އަލާމާތްތައް ހުރިކަމަށް ތަފާތުކުރުމުގައި ގެއްލުން ހުރިތަން ކުއްޖާގެ [illegible] ސާމްޕަލް ނަގައި ޓެސްޓް ކުރުވިފައިވާކަމުގައި، ކުއްޖާ މަސްތުވާތަކެތީގައި ޕޮޒިޓިވް ވެފައިވާކަމަށްވާއިރު، ނަމަވެސް ކުއްޖާގެ މަންމަ (ނަން) މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރާކަމަށް "އެޑިކްޝަން" އަށް ޓްރީޓްމަންޓް ފުރިހަމަކޮށް ހުރިގޮތަށް ޑިޓޮކްސް ސެންޓަރުން (ތާރީޚު) ވަނަ ދުވަހު މައުލޫމާތު ދީފައިވާކަމުގައި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ)އާ ވާހަކަ ދެއްކުމުން، އޭނާ މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރައްވާކަމާއި ބޭނުންކުރައްވަނީ "ހެރޮއިން" ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ބަލިވެއިންކަން އެނގުމުން މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުން ހުއްޓާލާފައިވާކަމަށް (ކުއްޖާގެ މަންމަ) މައުލޫމާތު ދީފައިވާކަމުގައި، އެހެންނަމަވެސް ބަލިވެއިން 4 ނުވަތަ 5 މަސް ވަންދެން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާކަމުގައި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ)އާ ޑޮކްޓަރުން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް އަށް ލިޔުމަކުން ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިން ރިޕޯޓުކުރެވުނު، (ކުއްޖާގެ މަންމަ) (ތާރީޚު)ގައި ވިހާފައިވާ ދަރިފުޅު އޭނާގެ ކައިރީގައި ބަހައްޓާލުމަކީ ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ބެލުމުގައި އަދި ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ ރަނގަޅު ފާހަގަކުރައްވާފައިވާކަމުގައި،

---

[12] އެގްޒިބިޓް 7ގެ ގޮތުގައި ދައުވާކުރާފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

ކުއްޖާ ހުރި މާހައުލަކީ ރައްކާތެރި މާހައުލެއް ނޫންކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިފައިވާތީ، އެމާހައުލުން ކުއްޖާ ވަކިކޮށް، ކުއްޖާއަށް ބޭނުންވާ ރައްކާތެރިކަމާއި، ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ވަގުތީގޮތުން ކުއްޖާގެ މަންމަ ފަރާތު ބޮޑުދައިތަ (ނަމާއި، އެޑްރެސް) ހަވާލުކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ދާއިމީކޮށް ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކަންކަމާ ހަވާލުވާނެ ވަކި ފަރާތެއް ޢާއިލާގެ ތެރެއިން ހަމަޖެހިފައިނުވާކަމާއި، (ކުއްޖާގެ މަންމަ ފަރާތު ބޮޑުދައިތަ)އަށް ދިގު މުއްދަތަކަށް ކުއްޖާ ބެލުން ނުކުޅެދޭކަމަށް މަޢުލޫމާތު ދީފައިވާކަމާއި، އަދި (ކުއްޖާގެ މަންމަ)ގެ ފިރިމީހާ (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)، (ތާރީޚު)ގައި ވިހާފައިވާ ކުއްޖާއަކީ (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ ދަރިއެއްކަމަށް އެއްބަސްވެފައިވާތީ، ކުއްޖާއަކީ (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ ކުއްޖެއްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ޑީ.އެން.އޭ ޓެސްޓެއް ހެދި، ޓެސްޓުގެ ނަތީޖާ ލިބުމުން (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)ގެ އެއްބަފާ އެއްބަނޑު ދައްތަ (ނަމާއި، އެޑްރެސް) ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އިންތިޒާމު ހަމަޖެހެންދެން ވަގުތީގޮތުން ހަވާލުވާނެކަމަށް ދީފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޒިންމާ ވަގުތީ ގޮތުން ނަގަމުންދާ ފަރާތްކަމުގައިވާ (ކުއްޖާގެ މަންމަ ފަރާތު ބޮޑުދައިތަގެ ނަން)ގެ ބެލެހެއްޓުމުގެ ދަށުން ކުއްޖާ ވަކިކުރަން ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސްއިން ނިންމާފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

9. (ތާރީޚު)ގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއާއި (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތުގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް) އާ ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން، މިމައްސަލާގައި ހިމެނޭ (ކުއްޖާ) ބެލެހެއްޓުން (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތު)އާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާކަން "އެއްބަސްވުން"[13] ފެނުމުން އެނގެއެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އާއި އަދި އެހެނިހެން ކަމާ ގުޅޭ ޤާނޫނުތަކަށް

10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ޢާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޚާއްޞަ އެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން ލިބުމަކީ

---

[13] އެކްސިބިޓް 8ގެ ގޮތުގައި ދަޢުވާކުރާފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

ކުޑަކުދިންނާއި ގަޅުބަލައިގެ ކުދިންނަށް ލިބިގެންވާ ހައްޤުތަކާއި، އަދި ކުޑަކުދިންނާއި ގަޅުބަލައިގެ ކުދިންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ހާނިއްކަކޮށް، ޖިންސީގޮތުން އަނިޔާކޮށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ތަފާތުކޮށް އެކަށީގެންވާ އިޤްތިޞާދީ، އިޖްތިމާޢީ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވެރިކޮށް، އެ މީހުންގެ ފުރިހަމަ ޤާބިލުކަން ހާސިލުކުރުމަށް ހަމަ އެކަކުވެސް މަސައްކަތްކުރަންޖެހޭ ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 18 ވަނަ މާއްދާއިން ޤާނޫނުއަސާސީއިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ އެންމެހާ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ދިފާޢުކޮށް، ކުރިއެރުވުމަކީ ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއްކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

11. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ކުޑަކުދިންނަށް ލިބިގެންވާ ހައްޤުތަކާއި، އެ ކުދިންނާ މުޢާމަލާތްކުރެވެންވާ ބިންގާތަކާއި، ކުޑަކުދިންނާ ގުޅޭ ގޮތުން ޢާއިލާއާއި، ޖަމާޢަތާއި، ދައުލަތާއި، އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުގެ ވާޖިބުތަކާއި އޮތް ޖިންސީ ކުޑަކުދިންނަށް އަނިޔާވެރިވުމާއި ހިމާޔަތްދިނުމުގެ އުސޫލުތައް ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު[14]ން ކަނޑައެޅިގެން ވާއިރު، މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި، ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުން، ކަށަވަރުކޮށްދިނުމެވެ.[15]

12. ކުޑަކުއްޖަކީ އަމިއްލައި ހައްޤުތަކެއް ބޭނުންވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި ބެލެވޭނަމަ، އެ ކުއްޖާ ދުރު އަމަލުކުރަންވީ ގޮތް ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން، ތަޢުލީމު އެންމެ ފުރަތަމަ ޕްރީސްކޫލް ސަރުކާރު ސްކޫލްއިން ނުވަތަ ޕްރައިވެޓް ސްކޫލްއިން ހިނގާ ތަޢުލީމީދައުރުގައި، އެ ތަޢުލީމުދޭ ނިސްބަތްވާ ކުޑަކުއްޖަކީ، އަމިއްލައި ހައްޤުތަކެއް ބޭނުންވާ ކުއްޖެއްކަމުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް އޮތްކަން ބިނާ ޒަރޫރީކަމަކަށްވާނަމަ، ނުވަތަ އެ ކުއްޖަކީ، އެ ވަގުތު ދިރިއުޅެމުންދާ ނުވަތަ އެ ވަގުތު ހުރި ތަނެއްގައި އެ ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދިނުމަށް، އެފަދަ ހާލަތްތަކުން ކުރިމަތިވުމުގެ އިޙްތިމާލު އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް އޮތްކަން ބިނާ ޒަރޫރީކަމަކަށްވާނަމަ، އެ ކުއްޖާގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށްޓަކައި ވަގުތުން ފިޔަވަޅު އެޅުމުގެ ގޮތުން، އެ ކުއްޖާ ހުރި މާޙައުލުން އެ ކުއްޖާ ވަކިކޮށް،

---

[14] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 ގެ 1 ވަނަ މާއްދާ

[15] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 ގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

އެ ކުއްޖާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމުގެ އިޖްރާއާތު ނުވަތަ ކުއްޖާ ވަގުތީ ގޮތުން ބެލުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ އިޖްރާއާތު މައްސަލަ ބަލާ އޮފިސަރުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ.[16]

13. ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ވަގުތީ ގޮތުން އެހެން ފަރާތަކާ ބެލުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކުއްޖަކު، އެ ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނާ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިޔާއާ އަނބުރާ ހަވާލުކުރެވެންދެން ނުވަތަ އެ ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ދާއިމީ އެހެން ގޮތެއް ހަމަޖެހެންދެން، އެ ކުއްޖާ ވަގުތީ ގޮތުން ބެލުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ ކިބައިގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށް ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރެއްކަމާއި،[17] ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެންވާނީ، އެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ކުއްޖާއަކީ، އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވެފައިވާ ކުއްޖެއް ކަމަށް ކޯޓުން ޤަބޫލުކުރެވުމާއެކު، އެ ކުއްޖާ ދިރިއުޅެމުންދިޔަ ތަނުގައި އެކުއްޖާ ބަހައްޓައިފިނަމަ، އެ ކުއްޖާއަށް އިތުރަށް ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ހާލަތްތަކުގައިކަމަށް މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް އޮތޯ ބެލުން

14. މި މައްސަލައިގައި ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެންޖެހޭ ފަދަ ސަބަބެއް ހުރިތޯބެލުމަށް، ނުވަތަ ހާލަތާއި ހިނގާފައިވާ ބެލުމުގައި "އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ކުދިން"ގެ ކޭސް ރިޕޯޓް ބަލައިލުމުން މިހެންނެވެ. އެއީ ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ވަގުތީގޮތުން ފިޔަވަޅު އަޅައި، ކުއްޖާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނައުމާއި ނުވަތަ ކުއްޖާ ބެލުން އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ އަސާސީ ދެ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެގެންނެވެ. އެއީ؛

(ހ) އެ ކުއްޖަކީ، އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ކުއްޖެއްކަން އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޝައްކުކުރެވުން

---

[16] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 ގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

(ނ) އެ ކުއްޖަކީ، އެ ކުއްޖާ އެވަގުތު ދިރިއުޅެމުންދާ ނުވަތަ އެ ވަގުތު ހުރި ތަނެއްގައި ބަލަހައްޓައިދިނަމަ އެފަދަ (އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ފަދަ) ހާލަތަކަށް ކުރިމަތިވުމުގެ އިސްތިސްނާއީ އޮތް ކުއްޖެއްކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޤަބޫލުކުރެވިދާނެއެވެ.[18]

15. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު[19]ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގައި އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާ ކުދިންގެ ބަލަހައްޓަމުން ބެލެނިވެރިޔާއި، މި ބަލަހައްޓާފަރާތުގެ ތެރޭގައި، އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބެލުމުގެ ދަރުބާރުތަކާ ގުޅޭ އަސާސީ ދަރުމަތަކެއް ފޯރުކޮށްދީފައި ނުދިނުން[20]، ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދިނުމުގައި ނުވަތަ ކުއްޖާއަށް ރައްކާތެރި މާޙައުލެއް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އިހުމާލުވެރިވުމާ ބެލެނިވެރިއަކު ދިރިއުޅެން ނުދިނުން[21]، ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުން ނަފްސާނީ ގޮތުން ޖިސްމާނީ އަނިޔާ ލިބެމުންދާ ނުދިނުން[22]، މަސްއޫލު އެއްގަމުގެ ދުވަހުގެ ދުވަސް ގޮތުގެ ފާލަން ގޮތް ނިމިވިއްޖެ ނުދިނުން[23]، އެކަސްޓެއްގައިޖައްސައިން (އެއްވެސް ބޭބެއްގެ މަސްލަހަތު ބަލަހައްޓާކަމުގެ ކުއްޖާގެ ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ ދުރުގައިކުރުމަށް ކުއްޖާގެ ހިފެހެއްޓުން ތަރުބިއްޔަތުކުރަން ބޭނުންވާ ކަންކަން ހިނގާ ވާހަކައެއް ދުރުކުރުމުގައި ތަރުބިއްޔަތު[24])ގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ މަޞްލަޙަތަށް ފެތޭގޮތަށް ނުވަތަ ތަރުބިއްޔަތުގެ ޝަރުޢީއަޙްކާމް ލިބޭނެ މަރުޙަލާގައި ދިރިއުޅެމުންދާ ނުދިނުން[25]، ކުއްޖާގެ ޖިސްމާނީ ނުވަތަ ނަފްސާނީ ނުވަތަ އިޖުތިމާޢީ ތަރައްޤީއަށް ގެއްލުން ކުރިމަތިކުރަނިވި މަރުޙަލާގައި ދިރިއުޅެމުންދާ ނުވަތަ މަރުޙަލާގައި ތަރުބިއްޔަތުދިނުން ބާރުތައް ނުވަތަ ބަލަހައްޓާ މުޢާމަލާތުތަކުން ގެއްލުން ލިބިދާނެ ނުދިނުން[26] އަދި އިހުމާލުވެރިވުމުގެ ސަބަބުން ނަފްސާނީބާރުން ނުވަތަ ޖިސްމާނީބާރުން ގެއްލުންވެދާނެ ނުދިނުން[27] ހިމެނެއެވެ.

---

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[20] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރު

[24] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 133 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[25] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރު

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 7 ވަނަ ނަންބަރު

16. ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު[28]ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގައި ކުޑަކުއްޖަކާގުޅޭ ކަންކަން ނިންމުމުގައި އެންމެ އިސްކަމެއް ދޭންވާނީ، އެ ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މިގޮތުން ކުއްޖަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ގޮތެއް ނިންމަންވާނީ، އެ ކުއްޖަކު ހުރި ހާލަތަކާއި ވަޒަނުކޮށް އެންމެހައި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު، ކޮންމެ ކުއްޖެއްގެ މަޞްލަޙަތަށް ވާގޮތަކަށެވެ.[29] އެގޮތުން، ކުއްޖާގެ މަޞްލަޙަތަށް އެންމެ ފައިދާ ހުރި ގޮތް ކަނޑައެޅުމުގައި ކުއްޖާއަށް ލިބެންޖެހޭ އަޅާލުމާއި، ރައްކާތެރިކަމާއި، ސަލާމަތްތެރިކަމާއި[30]، ކުއްޖާ ދުޅަހެޔޮ މާޙައުލެއްގައި ދިރިއުޅުމުގެ ޙައްޤު[31] ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެއެވެ. މިގޮތުން މިކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާ ހިތްހަމަޖެހުމަށް ބޭނުންވާ ރައްކާތެރިކަމާއި އަޅާލުން، ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުންނާއި ކުއްޖާގެ އާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި މުޖުތަމަޢުގެ ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ލިބިދިޔާ ކަމުގެ ކުއްޖަކަށްވުން ލިބިގެންވާ ބައިވެރިކަމެވެ.[32] މިކަމުގައި އެންމެ އިސް ޒިންމާއެއް އަދާކުރަނީ އާންމު އުޞޫލުގެ ގޮތުން ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންނެވެ. އަދި ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންގެ ވަގުތުން އެ ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭނީ ބާރުވެރިކަމުގައި އެކަން ދަރިފުޅުން ފުރިހަމަކުރުމަކީ ދަރިފުޅުގެ ވާޖިބުކަމެވެ.[33] (ކުއްޖާގެ ނަން)އަކީ މި ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ގޮތުގައި ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިދީނަމަ، ކުއްޖާއަށް ދޭންޖެހޭ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ލިބިދިނުމުގައި ކުއްޖާއަށް ނުރައްކާތެރިކަން އޮތްތޯ ބެލުމާއި އިހުމާލު އޮތް ކުއްޖެއްކަމުގައި ގަބޫލުކުރެވޭ، މި ކުއްޖާގެ ބައްޕާގެ ބެލުމުން މި ކުއްޖާއަށް އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ދީ ބަލަހައްޓާން ފާހަގަކޮށް ކުރިމަތިން ކުރުވުން މަސައްކަތްކުރުމުން، ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އެންމެހައި ޒިންމާތަކާ ވަކިދެއްވުން ހަވާލުކުރަން ކުއްޖާގެ ބައްޕައާ އެއްބަސްވެ ދެމަފިރިން (ނަން) އެއްބަސްވެފައިވާތީ، ދަރިފުޅުގެ ބެލުމުގެ ދަރިން (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ހަވާލުވި ފަރާތް)އާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ކުއްޖެކެވެ.

17. ކުއްޖާއާ ގުޅޭ ގޮތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްގެ ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއިން (ރިޕޯޓް)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ "އިނިޝިއަލް ސްކްރީނިންގެ

---

[28] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[29] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

[30] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 4 ވަނަ ނަންބަރު

[31] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރު

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[33] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓު"[34] އާއި (ތެރަޕީ)ގައި ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "މެނޭޖަރުގެ ނިންމުން"[35] އަށް ބަލާއިރު، (ކުއްޖާ)އާމެދު ކުއްޖާގެ މަންމަ (ނަޝް) އިހުމާލުވެފައިވާކަން އެނގޭތީއާއި، މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ މަންމައަކީ ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުރި ފަރާތެއްނޫންކަން ޤަބޫލުކުރެވޭތީއާއި، ކުއްޖާއަކީ ޝަރުޢީ ކައިވެންޏަކުން ލިބިފައިވާ ކުއްޖެއްނަމަވެސް، (ކުއްޖާގެ މަންމަ)ގެ ފިރި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަ)، ކުއްޖާއަކީ އޭނާގެ ދަރިއެއްކަމަށް އިންކާރުކޮށްފައިވާކަން އެނގޭތީ، މި ކުއްޖާއަކީ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު[36]ގެ 69 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)ވަނަ ނަންބަރުގައިވާފަދަ ޙާލަތެއްގައި ހުރި ކުއްޖެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީއާއި، މި ކުއްޖާއަކީ ހަލާކުގައި ޙިމާޔަތްކުރަން ބޭނުންވާފަދަ ކުއްޖެއްކަމުން، މި ކުއްޖާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެސްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު[37]ގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ގާތުގައި ކުއްޖާ ބަލަހައްޓައިފިނަމަ، ކުއްޖާއަށް ނުރައްކާތެރިކަން އަމާޒުވުމުގެ އިޙުތިމާލު އޮތް ކަމަށް އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

18. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކަށް އެގޮތުގެމަތިން ހުކުމާއެކު، ދައުލަތުން އެދިފައިވާ ފަދައިން، ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު[38]ގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޙަވާލާދީ އެ ޤާނޫނުގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، (ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް) އާއި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް)އަށް ޝަރުޢީ ކައިވެންޏަކުން ލިބިފައިވާ ދަރިފުޅު (ނަޝް)، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ އެއްބަސްނުވާ އެއްބަޔާ ދައުލަތުން ކުއްޖާ ބަލަހައްޓާ ބެލުމުގެ ފަރާތް)ގެ ދަށުގައި ބެލެހެއްޓުމުގެ ޙަވާލުކުރުމުގެ އަމުރެއް ނެރެންޖެހޭކަން ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

---

[34] އެޓެޗްމަންޓް 5ގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

[35] އެޓެޗްމަންޓް 6ގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

[36] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[38] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

އަމުރު ނަންބަރު: B7/2022/37

ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު

ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 1455/Fm-C/2022

އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތް: ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސް)

އަމުރު ރައްދުވާ ފަރާތް: 1. (ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް)

2. (ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް)

3. (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ބަލާދުވި ފަރާތުގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް)

ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 08.08.2022

ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 09.08.2022

އަމުރު ނެރުނު ތާރީޚު: 18.08.2022 **ގަޑި:** މެންދުރު 13:20

އަމުރު ދެމިއޮންނާނެ މުއްދަތު: މި އަމުރު ދެމިއޮންނާނީ (ކުއްޖާ)، އެ ކުއްޖާގެ މަންމައާ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިޔާއާ އަނބުރާ ހަވާލުކުރެވެންދެން ނުވަތަ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވޭނެ ދާއިމީ އެހެން ގޮތެއް ހަމަޖެހެންދެން ނުވަތަ ޝަރުޢީ ކޯޓަކުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅަންދެން.

(ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު) އާއި (ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު)އަށް ޝަރުޢީ ކައިވެނިޖެއްސެވި (ތާރީޚު)ގައި ލިބިފައިވާ ދަރިކުދި (ނަން)އަކީ ކުއްޖާގެ މަންމަ ކުއްޖާއަށް އިހުމާލުވެފައި ހުރެގެން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންގޮސްފައިވާ ކުއްޖެއްކަމަށްބުނެ ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު[39]ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި ދައުވާއަށް ބަލާއިރު،

ކުއްޖާގެ މަންމަ (ތާރީޚު)ގައި ކުއްޖާ ވިހާފައިވާއިރު، ކުއްޖާގެ މަންމަ، ބަސެގަން 04 (ހަތަރެއް) މަސްދުވަސް ވަންދެން މަސްތުވާތަކެތީގެ ބާވަތެއްކަމުގައިވާ ހެރޮއިން ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ވިހެއުމަށްފަހުވެސް އެއްދުވަހު މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކޮށްފައިވާކަމަށް ކުއްޖާގެ މަންމަ އެއްބަސްވެފައިވާކަމާއި، ކުއްޖާ އާއި ކުއްޖާގެ

---

[39] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

މަންމަގެ ޓޮކްސިކޮލޮޖީ ޓެސްޓް ހެދުމުން ކުއްޖާ ޕޮސިޓިވްވެފައިވާ ނަމަވެސް، ކުއްޖާގެ މަންމަ 'އޮޕިއޮއިޑްސް' އަށް ޕޮސިޓިވްވެފައިވާކަން (ތާރީޚު)ގައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް އަށް އަންގާފައިވާކަމާއި، އެނގެނުމުން، މިކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ކުއްޖާ ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓުމަކީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތާއި [illegible] އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ނޫންކަމާއި، ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ އެންމެހާ ޙައްޤުވެރިޔަކަށް ދާއިމީކަން ބަލަހައްޓާނެ ފަރާތެއް ޢާއިލާގެ ތެރެއިން ހަމަޖެހިފައިނުވާކަމާއި، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ކުއްޖާއަކީ [illegible] ދަރިއެއްކަމަށް [illegible]، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުން [illegible] [illegible] (ނަން) [illegible] ސީ.އެފް.ޕީ.އެސް [illegible]، ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] (ކުއްޖާ [illegible] [illegible])ގެ [illegible] [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]

މި ޤަޟިއްޔާގެ ހަޤީޤަތްތަކާ މައްޗަށް ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު[40] [illegible]، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތަކުގެ [illegible] ސުޕްރީމްކޯޓުން [illegible]، މި ޤާނޫނު[41]ގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި [illegible]، [illegible] ކުޑަކުދިންގެ [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުއްޖާގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި ޤާނޫނު[42]ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި [illegible]، ކުޑަކުދިންގެ [illegible] ކުއްޖާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުޑަކުދިންގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކުއްޖާ

---

[40] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[41] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

[42] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019

ވަގުތީ ގޮތުން ބެލުން ޙަވާލުކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ ޖިބައިގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށް، ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރެއްކަން މި ޤާނޫނުގެ[43] 90 ވަނަ މާއްދާއިން އަންގައިދޭކަމެކީ،

މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ކުއްޖާގެ "އިނިޝިއަލް ސްކްރީނިންގ އެސެސްމަންޓް ފޯމު"[44] އާއި "ކޭސް ސްޓަޑީގެ ނިންމުން"[45] މި ލިޔުންތަކުގައި ކުއްޖާގެ މަންމަ އިހުމާލުވެފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުންނާއި، ދައުލަތުން އެދިފައިވާ ފަދައިން ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުމާއިމެދު އިޢުތިރާޟެއް ނެތްކަމަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕަ (ނަން)ވެސް ބުނެފައިވާތީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އެސެސްމަންޓް ފޯމާއި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކުން، މި ކުއްޖާ ހުރި ޙާލަތަށް ބަލައި އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވާކަން ކުއްޖާއަށް ޝަރީޢަތުން އެނގޭތީ، މި ކުއްޖާގެ މަޝްވަރާކުރުމުގައި މިވަގުތަށް އެންމެ ރަނގަޅުގޮތަކީ އާއިލާގެ ލޯބި ލިބިގެން ކުއްޖާ ބޮޑުވުމަކަށް ޝަރީޢަތުން ގަބޫލުކުރާތީއެވެ،

އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކުރަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 89 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި މި ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާފައި، (ކުއްޖާގެ ނަން)އަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ދާއިމީ އެހެން ގޮތެއް ހަމަޖެހެންދެން، (ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު)ގެ ދަރިފުޅު (ކުއްޖާގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު) ކުއްޖާގެ ބައްޕައާ އެއްބަނޑު ދައްތަ (ކުއްޖާ ބެލުމާއި ޙަވާލުވާ ފަރާތުގެ ނަމާއި، އެޑްރެސް އަދި އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު)ގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކޮށްފީމެވެ.

20 ޖުމާދަލްއޫލާ 1444ހ.

18 ޑިސެމްބަރު 2022މ.

މި އަމުރު ނިންމީ

ޤާޟީ ޢާއިޝާ ނަސީމާ އަބްދުލާ

---

[43] ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު)

[44] އެގްޒިބިޓް 5ގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.

[45] އެގްޒިބިޓް 6ގެ ގޮތުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުން.